Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolf Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Heinr. Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannebergʼ în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ; o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LIII.

„Gazeta" ese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése luni 6 fl., Pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe sése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 189. Brașovŭ, Joi 23 Augustŭ (4 Septemvre) 1890.

Resultatulŭ întrevederei dela Ischl.

Primimŭ din Viena, dela unŭ bărbatŭ de statŭ în legăturĭ directe cu cercurile hotărîtóre următorulŭ articulŭ, asupra căruia atragemŭ deosebita atențiune a cetitorilorŭ noștri:

La manevrele ce vorŭ avé locŭ în Septemvre la Oradea-mare și Dobriținŭ, va asista și generalulŭ Vlădescu, ministrulŭ de rĕsboiu alŭ Regatului Românŭ, ca trimisŭ din partea Maj. Sale Regelui Carolŭ și alŭ guvernului sĕu, spre a saluta pe Majestatea Sa Imperatorele Franciscŭ Iosifŭ.

La manevrele făcute în 1887 în Transilvania, la hotarele imediate ale României, precum și la manevrele din Aradŭ și Seghedinŭ, făcute în 1884, n'a asistatŭ nicĭ unŭ trimisŭ estraordinarŭ alŭ Regatului Românŭ. Presența dér a ministrului românŭ de rĕsboiu are importanța sa politică și este resultatulŭ întrevederei dela Ischl.

Aceste manevre în timpurile din urmă au devenitŭ celebre pentru enunciațiunile politice ale Majestății Sale Imperatorelui și Regelui la adresa naționalităților din Regatulŭ ungarŭ. Fără îndoiélă dér, că la manevrele de acum, noulŭ guvernŭ ungarŭ va profita de ocasiune spre a se adresa, prin graiulŭ Majestății Sale, Românilorŭ din Ungaria și Transilvania; din câte au transpiratŭ până acuma, acésta prea înaltă adresă va păstra fondulŭ celorŭ obicĭnuite.

S'ar păré dér, că presența ministrului românŭ ar însemna o victoriă splendidă și desĕvîrșită a guvernului ungarŭ asupra a trei milióne de Românĭ. De locŭ! Presența ministrului de rĕsboiu românŭ, generalŭ Vlădescu, este confirmarea unei convenții militare verbale între România și Austria, în contra unei eventuale trecerĭ forțate a armatei rusescĭ prin teritoriulŭ românŭ în Bulgaria. In schimbulŭ acestui ajutorŭ România nu sacrifică nimicŭ nicĭ politicesce, nicĭ economicesce.

Relațiunile politice între Austria și România suntŭ amicale, nu potŭ sĕ fiă însĕ intime, deși s'au făcutŭ din Viena demersurĭ în acestŭ sensŭ, câtă vreme gemetele teribile ale ḑiariștilorŭ românĭ din închisorile ungare rĕsună chiar și prin sala Tronului Românŭ, câtă vreme strigătele de durere a trei milióne de Românĭ, sguduie inimile a șépte milióne de Românĭ liberĭ din România liberă.

ADUNAREA
alegĕtorilorŭ Sașĭ din comitatulŭ Brașovului.

Brașovŭ, 2 Septemvre n.

Alegĕtorii dietalĭ sașĭ din țéra Bârsei au avutŭ Dumineca trecută mare întrunire electorală aicĭ în Brașovŭ.

Cu acéstă ocasiune comitetulŭ electoralŭ săsescŭ din locŭ a raportatŭ alegĕtorilorŭ despre conferența Sașilorŭ (Sachsentag), ce s'a ținutŭ în Iunie a. c. în Sibiiu, ér deputații dietalĭ Iosifŭ Filtsch și Adolf Zay și-au făcutŭ dările lorŭ de sémă.

Amŭ urmăritŭ cu atențiune discursurile ținute în memorata adunare electorală, pentru-că multe s'au scrisŭ și s'au vorbitŭ în timpulŭ din urmă despre viitórea atitudine politică a Sașilorŭ, și de aceea așteptamŭ ca acéstă adunare sĕ arunce óre-care lumină mai clară asupra ei.

Raportorulŭ comitetului districtualŭ electoralŭ, d-lŭ advocatŭ Carolŭ Schnell, a făcutŭ mai întâiu istoriculŭ „Sachsentagului". A arătatŭ fasele prin carĭ au trecutŭ consultările ce au premersŭ primirei noului programŭ săsescŭ și a constatatŭ mai întâiu, că comitetulŭ din Brașovŭ a fostŭ de părere ca sĕ nu se pripéscă lucrurile și sĕ se amâne terminulŭ ținerei conferenței săsescĭ, alŭ doilea că acelașŭ comitetŭ în unire cu comitetele săsescĭ din Bistrița și Mediașŭ au stăruitŭ ca Sașii sĕ nu-șĭ disolve partida națională, ci sĕ o susțină și mai departe ca partidă politică.

Pentru scopulŭ acesta delegații sașĭ din Brașovŭ au cerutŭ ca sĕ se ștérgă din noulŭ programŭ punctulŭ 6, prin care sĕ dă voiă liberă deputaților dietalĭ sașĭ de a face parte din orĭce partidă, afară de aceea a stângei estreme. Mai târḑiu vĕḑêndŭ, că dau de dificultățĭ aceiașĭ delegațĭ au cerutŭ sĕ se amâne celŭ puținŭ deocamdată primirea punctului 6, dér n'au pututŭ isbuti nicĭ într'unŭ chipŭ fața cu falanga Sibiienilorŭ și a Sighișorenilorŭ, carĭ încheiaseră deja unŭ compromisŭ și primiseră ca basă proiectulŭ de programŭ din Sighișóra.

Acestŭ proiectŭ s'a primitŭ apoi și de comitetulŭ centralŭ, deși numai cu o maioritate de două voturĭ; s'a primitŭ și ominosulŭ punctŭ 6 și conferința din Sibiiu a subscrisŭ tóte cu unanimitate.

Raportorulŭ recunósce, că noua programă săséscă a întêmpinatŭ la alegĕtorii sașĭ din comitatulŭ Brașovului „părerĭ diferite", dér ḑise elŭ, „amŭ trebuitŭ sĕ concedemŭ punctulŭ 6 ca prețŭ pentru unitatea tuturorŭ alegĕtorilorŭ sașĭ și a deputaților dietalĭ sașĭ, deși ne-a căḑutŭ fórte greu a renunța la organisația bine alcătuită a alegĕtorilorŭ sașĭ din tóte cercurile ca partidă politică?"

Acéstă situațiune, creată mai alesŭ în urma „trebuinței sêmțite" de a se aplana certele iscate în sînulŭ Sașilorŭ, o consideră însĕ raportorulŭ numai ca o fasă de transițiune și crede că póte în scurtŭ timpŭ se va afla o cale de mijlocŭ corectă și practică politică pentru atitudinea publică și activitatea politică a poporului săsescŭ.

In genere raportorulŭ comitetului și-a datŭ silința a combate părerile „greșite" și „neîntemeiate", ca și când poporulŭ săsescŭ primindŭ noua programă dela Sibiiu și-ar fi schimbatŭ credeulŭ sĕu politicŭ și ar fi adoptatŭ o atitudine șovăitóre și încă directŭ în favórea guvernului actualŭ și a partidei sale.

Declarațiunĭ analóge au făcutŭ în ceea ce privesce viitórea atitudine a Sașilorŭ și deputații Filtsch și Zay în dările lorŭ de sémă.

D-lŭ Filtisch a protestatŭ în contra tesei lui Baussnern, că „Sașii au trebuitŭ sĕ se dé totŭdéuna pe partea puterii", ḑicêndŭ că după a sa convingere posiția politică a Sașilorŭ póte sĕ fiă numai pe partea dreptului. Fața cu guvernul adause d-sa, deputații sașĭ din țéra Bârsei vor păstra și de aci încolo o atitudine independentă, sprijinind nisuințele oportune și salutare ale guvernului, și combătêndŭ pe cele neoportune și nesalutare. Speréză însĕ, că toțĭ deputații sașĭ vorŭ face frontŭ în contra acelorŭ nisuințe ale guvernului și ale dietei, carĭ amenință esistența națională a Sașilorŭ.

D-lŭ Filtsch nu admite, că noulŭ ministeriu va da politicei de naționalitate o altă direcțiune, decât a fostŭ aceea a ministeriului Tisza, pentru că în punctulŭ acesta toțĭ Maghiarii suntŭ condușĭ numai de spiritulŭ de a face din Ungaria unŭ statŭ naționalŭ maghiarŭ.. Nicĭ credința că guvernulŭ va face mai multă dreptate Sașilorŭ, celŭ puținŭ în causa universității săsescĭ și în afacerea administrării comitatelor Têrnava-mare și Bistriță-Năsĕudŭ, nu s'a realisatŭ, ba alegerea scandalósă de vice-șpanŭ în Bistriță-Năsĕudŭ a sguduit'o tare, de aceea atitudinea deputaților sașĭ în dietă va trebui sĕ fiă o *atitudine așteptătóre.*

Asemenea a declaratŭ deputatulŭ Zay, că noulŭ guvernŭ nu este decâtŭ moștenitorulŭ regimului Tisza și până ce nu va venì cu propunerĭ concrete, dênsulŭ va observa atitudinea sa independentă opozițională de până acuma.

C'unŭ cuvêntŭ toțĭ vorbitorii s'au silitŭ a dovedi, că nimicŭ nu s'a schimbatŭ în atitudinea politică a poporului sasŭ, dér toțĭ au trebuitŭ sĕ recunóscă că unŭ lucru totŭ s'a schimbatŭ — adecă programa.

După noua programă săséscă dela Sibiiu deputații sașĭ nu mai potŭ vorbi în numele partidei naționale, ci fiecare numai în numele cercului sĕu.

După acésta programă Guido Baussnern are totŭ atâta dreptate ca și d-lŭ Iosifŭ Filtsch.

Și aicĭ este rĕulŭ celŭ mare!

DIN AFARĂ.

Situația în Bulgaria.

„Politische Correspondenz" comunică următórea caracterisare a situației politice, ce domnesce actualminte în Bulgaria:

„Nicĭ o îndoiélă nu póte sĕ fiă, că alegerile pentru Sobranie vorŭ fi cu desĕvîrșire favorabile guvernului. Ba aprópe domnesce îngrijirea, că va fi o opozițiă prea din cale afară slabă în Sobranie. Oposiția d-lui Zancovŭ a fostŭ paralisată rĕu pentru unŭ timpŭ óre-care, prin succesulŭ guvernului bulgarŭ în cestia episcopilorŭ. Oposiția lui Radoslavof nu este îndreptată în contra Prințului Ferdinandŭ, nicĭ în contra politicei actualului cabinetŭ, ci în contra persónei d-lui Stambulov. De altfelŭ e unŭ faptŭ positivŭ, că d. Radosladof ar primi o împăcare d. Stambuloff și ar primi sĕ între în ministerŭ. Stambuloff însĕ de-o-camdată nu pare dispusŭ a primì mâna întinsă de pace. Se teme sĕ împărțéscă puterea cu unŭ rivalŭ, care în nisce împrejurărĭ date ar puté deveni primejdiosŭ. Stambuloff nicĭ n'are nevoiă a căuta o împăcare cu Radoslavof, a cărui o posițiă nu e o primejdiă pentru posiția guvernului. Décă, cu tóte astea, împăcarea n'ar fi totușĭ de sfătuitŭ, acésta e altă întrebare. De altŭ-felŭ, cu tótă atitudinea nedispusă spre pace a d-lui Stambuloff, nu e cu neputință sĕ nu se realiseze împăcarea în scurtă vreme.

„Tótă lumea trebue sĕ-șĭ aducă aminte — sfêrșesce „Politische Corespondenz" — că prințulŭ Ferdinandŭ e meșterŭ în negocierĭ diplomatice și că a sciutŭ sĕ aplaneze în diferite rêndurĭ astfelŭ de greutățĭ, într'unŭ chipŭ multămitorŭ pentru Bulgaria."

Armatele rusescĭ dela granița.

Corespondentulŭ din Petersburg alŭ fóiei „Pol. Corr." se ocupă cu articululŭ ḑiarului „Post." din Berlinŭ, care a sfătuitŭ pe Rusia sĕ'șĭ retragă armatele dela granițe, observândŭ totodată, că Germania ca și Austro-Ungaria îi va urma esemplulŭ. Corespondentulŭ lui „Pol. Corr." afirmă hotărîtŭ, că Rusia nicĭ-odată nu va ajunge în posiția de-a puté da astfelŭ de esemplu. Armatele rusescĭ, după cum a declarat'o acésta și „Ruskij Invalid", s'au concentratŭ la granițe atuncĭ când Germania și Austro-Ungaria au trimisŭ și ele spre granițele rusescĭ armate mai multe și mai tarĭ, prin urmare aceste două state suntŭ datóre sĕ'șĭ retragă mai ântêiu armatele. E aprópe îndoiosŭ, că în Viena și în Berlinŭ ar afla de potrivitŭ timpulŭ de fața pentru astfelŭ de disposițiunĭ, fiindcă nicĭ chiar atuncĭ, când aceste două state șĭ-ar retrage armatele, n'ar fi sigurŭ, că Rusia încă și-le va retrage. De altă parte, în calea retragerei armatelorŭ rusescĭ stau piedecĭ abia invingibile, cum ar fi de esemplu: marea depărtare, mijlócele de transportŭ și cheltuilile enorme. Décă s'ar stabili o înțelegere în privința acésta între puterĭ, armatelorŭ germane și austro-ungare li-ar fi destulŭ câteva ḑile pentru retragere, pe când Rusiei i-ar trebui sĕptĕmânĭ întregĭ. Lăsândŭ la o parte tóte aceste considerațiunĭ, ar fi în defavorulŭ Rusiei, ca ea sĕ'șĭ retragă armatele tocmai când amenință isbucnirea unui rĕsboiu. Din causa acésta Rusia nu'șĭ va retrage armatele chiar nicĭ atuncĭ, când Germania și Austro-Ungaria arŭ face acésta.

O notă sêrbéscă către Țarulŭ și Sultanulŭ.

După cum spune o telegramă din Constantinopolŭ, „Kreuzzeitung" anunță, cŭ guvernulŭ sêrbescŭ a adresatŭ o notă către Țarulŭ și Sultanulŭ, în care se accentuéză necesitatea reorganisărei bisericei naționale sêrbescĭ. Mai departe cere prin o notă, ca metropolia sêrbéscă sĕ se înalțe la gradulŭ de patriarchatŭ și se i-se dea dreptŭ de-a numi însașĭ pe episcopii din Bosnia și Macedonia

nordică. In afacerile oficióse, patriarchulŭ ar fi supus unei comisiunĭ europene de inspecţiune.

Rusia şi Austro-Ungaria.

„Novoje Vremja“ scrie, că în Petersburg nicĭ vorbă nu este de vre-o apropiere a Rusiei de Austro-Ungaria, fiind-că convingerile tuturora este, că Rusia n'are lipsă de Austro-Ungaria. E lucru sciutŭ, dice fóia ruséscă, că contrabalanţarea scopurilorŭ şi intenţiunilorŭ austro-ungare în Peninsula balcanică se póte face şi pe altă cale. Austro-Ungaria nu mai póte conta pe aceea, că Germania şi Italia vorŭ sĕ'i promoveze de aicĭ înainte interesele ei în Orientŭ. Planurile împĕratului Vilhelm suntŭ póte neplăcute pentru tripla alianţă, dér caracterulŭ sĕu e o garanţă destulă pentru neaprobarea mijlócelorŭ, cu carĭ lucră diplomaţia austro-ungară.

SCIRILE DILEI.

Consistorulŭ metropolitanŭ din Sibiiu. Alaltăerĭ, Lunĭ, s'au începutŭ şedinţele consistorului metropolitanŭ, sub conducerea Escl. Sale I. P. S. D. archiepiscopŭ şi metropolitŭ Miron Romanul, pentru carĭ au sositŭ din afară: Prea S. S. Lorŭ episcopulŭ Aradului Ioanŭ Meţianŭ şi alŭ Caransebeşului Nicolau Popea; Précuvioşia Sa Ieroteu Beleşŭ vicarŭ în Oradea-mare; P. O. DD. protopresbiterĭ: Mihailŭ Popovicĭ din Orşova, Ioanŭ Gurbanŭ din Butinŭ, G. Crăciunescu din Belintŭ, R. de Crainicŭ din Dobra, Ilustr. Sa L. Branŭ de Lemenyi căp. supremŭ din Braşovŭ, Mgn. S. V. Babeşŭ din Budapasta şi On. D. Ioanŭ Lengeru adv. în Braşovŭ.

***

Din armată. Iosefŭ *Magdu*, preotŭ gr. ort. alŭ archidiecesei Ardélului, e numitŭ capelanŭ militarŭ cl. II. în reservă. Căpitanulŭ Iónŭ *Humiţa* dela reg. 31 de inf. e concediatŭ pe timpŭ de şése lunĭ. Căpitanulŭ Ioanŭ *Popleceanŭ* dela batal. 28 de vênătorĭ e mutatŭ la bat. 24 de vênătorĭ. Sublocotenentulŭ în reservă Dumitru *Procopivicĭ* e mutatŭ dela divisia 28 de bateriă grea la divisia 24 de bateriă grea. Sublocotenentulŭ Vasilie *Mărgineanu* e mutatŭ dela reg. 63 de inf. la reg. 83 de inf.

***

Şcólă nouă. Românii de confesiunea ort. orientală din Sân-Nicolaulŭ-mare, în comitatulŭ Torontalŭ, au ziditŭ o frumósă şcólă nouă română confesională, carea Mercurea trecută s'a predatŭ destinaţiunei. Păr. Aug. Hamsea ţinŭ poporului adunatŭ în numĕrŭ fórte mare unŭ discursŭ ocasionalŭ, în carele espuse însemnătatea şcólei în genere şi în specialŭ însemnătatea şcólei confesionale în desvoltarea poporului nostru românescŭ constatândŭ, ca prin zidirea şi susţinerea acestei şcóle nouĕ poporulŭ nostru din Sân-Nicolaulŭ-mare şĭ-a creatŭ unŭ puternicŭ mijlocŭ în desvoltarea şi înaintarea sa pe tóte terenele vieţii, şi mulţămindŭ poporului pentru jertfa adusă întru ridicarea acestui nou Sionŭ românescŭ, menitŭ a schimba în spre mai bine sórtea viitóre a némului românescŭ din aceste părţĭ.

***

Faptă demnă de imitatŭ. Locuitorulŭ din Cs.-Simand *Florea Mercea*, în amintirea reposaţilorŭ sĕi părinţĭ, moşĭ, fraţĭ şi surorĭ, a dăruitŭ bisericei gr. or. de acolo douĕ prapore în valóre de 30 fl. şi a înfrumseţatŭ Sf. Biserică cu tóte utensiliile, respective: luminĭ, Unt de lemn, tămâiă etc.

***

Bóla de gură şi de unghii a isbucnitŭ între vitele comunei Câlnicŭ.

***

Focŭ. Ni-se scrie din Sĕcădatŭ: „In 18 (30) Augustŭ pe la 5 óre d. a. a isbucnitŭ în acéstă comună unŭ focŭ grozavŭ care a mistuitŭ dece case dimpreună cu totŭ ce au avutŭ bieţii locuitorĭ românĭ loviţĭ de acéstă nenorocire, precum grâu, fênŭ, paie şi clădirile economice. A cădutŭ victimă focului şi unŭ copilŭ de trei anĭ, precum şi patru rîmătorĭ. Foculŭ a luatŭ nascere dintr'o jirédă de paie, pe lângă care se jucau 4 copii cu aprinjóre (chibrite). Locuitorii păgubiţĭ nu şĭ-au pututŭ nimicŭ mântui. Paguba se urcă la 10,000 fl. Asiguratŭ n'a fostŭ nicĭ unulŭ.“ — In comuna românéscă Rodŭ, lângă Apoldulŭ mare, au arsŭ peste 60 de case. Au peritŭ în flacărĭ şi o femeiă de 80 de anĭ şi unŭ copilŭ.

***

O nouă fabrică în Transilvania. O societate francesă în urma concesiunei date din partea autorităţii comitatense, a şi începutŭ la clădirea unei fabricĭ de cognacŭ pe teritoriulŭ comunei Vinţulŭ de josŭ, care cu finea lui Octomvre a. c. va începe a funcţiona. Acéstă împrejurare se presupune a fi avantagiósă pentru cultivatorii de vii alŭ cărorŭ productŭ ilŭ liferau în toţĭ anii unii agenţĭ jidanĭ după placulŭ lorŭ, aşa încâtŭ cultivarea viilorŭ începuse a regresa. Intrebarea e, că óre societatea numită nu se va folosi de ajutorulŭ jidanilorŭ care e totdéuna la disposiţiă?

***

Urmările jocului de cărţĭ. Ioanŭ Schiopu din Galişŭ, în vêrstă de 39 anĭ, tată a şése copii, fù găsitŭ la marginea comunei Sĕlişte cu capulŭ sfărîmatŭ şi abia respirând; după o óră muri. Ca bănuitŭ fù arestatŭ servitorulŭ dela móra din Sĕlişte, Filipŭ Casanŭ din Geoagiulŭ de josŭ, care mărturisì, că a sĕvîrşitŭ crima din rĕsbunare, fiindcă Schiopu îi câştigase cu o séră mai nainte banii în joculŭ de cărţĭ.

***

O nouă bancă unguréscă în Oradea-mare s'a întemeiatŭ de canoniculŭ Eugen Széchenyi şi de numeroşĭ proprietarĭ marĭ din Bihorŭ. Scopulŭ băncei e promovarea economiei câmpului şi industriei. Capitalulŭ fundaţionalŭ e de 100,000 fl. asiguratŭ prin subscripţiunĭ.

***

Jăfuire. Doi ómenĭ înarmaţĭ năvăliră în dilele trecute asupra ciobanului Banciu Ilie pe Tarie cătră Duşŭ, îi sparseră capulŭ, îi legară mânile la spate şi'lŭ închiseră în stînă, poruncindu'i sĕ stea acolo, căcĭ în casŭ contrarŭ îlŭ împuşcă. Apoi mâuară din turmă 67 de oi. Deşi unŭ locuitorŭ din Poiana a fostŭ arestatŭ ca bănuitŭ, totuşĭ până acum nu s'au pututŭ descoperi făptuitorii şi nicĭ oile nu s'au aflatŭ.

***

Poporaţiunea Iaşilorŭ. După recensĕmêntulŭ făcutŭ de primăria din Iaşĭ, în primăvéra anului curentŭ, s'a constatatŭ, că oraşulŭ Iaşĭ are 62,162 suflete, locuitorĭ stabilĭ, afară de garnizónă, care numĕră peste 3,000, şi populaţiunea flotantă, care se póte cifra érăşĭ la vr'o 2—3000. Copii suntŭ 7,310, dintre carĭ, 3,582 băeţĭ si 3,729 fete. După confesiune aceştĭ copii se împartŭ: ortodocşĭ 2,514; israeliţĭ 4,562; catolicĭ 163; protestanţĭ 39; armenĭ 30; liberĭ-cugetătorĭ 2.

***

„Cum póte deveni cineva Doctorŭ?“ Sub titlulŭ acesta scrie *„Magyar Allam“* dela 2 Septemvre a. c. următórele: „Cineva póte deveni doctorŭ parte prin aceea, că pe lângă depunerea câtorva mii de dolarĭ, se adreséză cu încredere cătră redacţia fóiei „Nordd. Allg. Ztg.“, parte prin aceea, că vestesce în *„Budapesti Szemle“*, câtŭ de mare înrîurire a avutŭ reformaţiunea asupra Românilorŭ ardelenĭ. Cea din urmă tesă şĭ-a ales'o d-lŭ *Moldovan Gergely*, dascălulŭ de limba română, despre care Ungurii cred, că e mare învĕţatŭ românŭ, ér Românii că e mare învĕţatŭ ungurŭ. Faptulŭ în sine, absurdŭ, fiind-că protestantismulŭ este fĕtulŭ spiritului germanŭ nicĭ-odată nu s'a pututŭ înrădĕcina în Europa rĕsăritênă, nicĭ-odată la Românĭ şi la Ruşĭ. Dintre Slavĭ singurĭ numai Polonii şĭ-au încercatŭ noroculŭ cu elŭ, dér au sfîrşit'o curêndŭ. Prin urmare e o simplă poveste suposiţia, că calvinismulŭ a avutŭ influinţă binefăcĕtóre asupra Românilorŭ, e o ficţiune măestrită. Décă Românii ar fi aflatŭ acéstă religiune aşa de bună, cum o crede Moldovanŭ, ar fi trecutŭ la ea. Dér acésta nu s'a întêmplatŭ şi adĭ nicĭ unŭ Românŭ nu se ţine de Calvinĭ. Cu tóte acestea însĕ articululŭ lui Moldovanŭ Gergely s'a bucuratŭ de aşa mare trecere, încâtŭ universitatea din Cluşiu a hotărîtŭ (rectorŭ de faptŭ e: Szász Béla), ca în virtutea meritelorŭ „literare“ sĕ se ceră pentru elŭ doctoratulŭ de onóre. In Septemvre va fi promovatŭ la gradulŭ acesta.

Fără comentarŭ!

O broşură a d-lui Axente Severu.

Cetimŭ în „Kolozsvár“ dela 2 Septemvre:

Sub titlulŭ „Válasz gr. Teleki Sándor urnak“ (Rĕspunsŭ d-lui conte Al. Teleky), Ratiu-Baciu, care a rĕmasŭ din revoluţiă cu renumitulŭ nume Axentie Severu, a scrisŭ o mică broşură. In broşura acésta rĕspunde contelui Teleki, care l'a acusatŭ, că de numele lui e legată pustiirea Aiudului şi a măcelărirei Ungurilorŭ din Ighiu. In rĕspunsŭ se dice, că elŭ n'are parte la pustiirea Aiudului. Elŭ până-ce a arsŭ Aiudulŭ îşĭ lega în Ciumbrudŭ piciorulŭ umflatŭ, ba când a vĕdutŭ pe feréstră, că oraşulŭ e în flacărĭ a scrisŭ maiorului Lozenau în Bucerdea despre casulŭ acesta, care însĕ fiindŭ ocupatŭ cu cina dise: „Ich hätte nie geglaubt, dass die Romänischen Anführer so viel Takt und Vernunft haben!“ Că cine a fostŭ autorulŭ moralŭ alŭ incendiărei, n'o spune..... Afacerea din Ighiu, după rĕspunsŭ, Maghiarii au pricinuit'o, căcĭ „au voitŭ sĕ jăfuéscă pe Românĭ, ér bravii noştri fraţĭ s'au apĕratŭ.“ Se înşiră apoi tóte nĕcazurile şi suferinţele Românilorŭ dreptŭ acusă în contra tendinţelorŭ unguresci şi dă sfaturĭ fiă-cărui Ungurŭ, cum sĕ'şĭ iubéscă patria. Că unde potŭ căpĕta broşura cei, carĭ voescŭ sĕ'şĭ înveţe datorinţele patriotice, nu scimŭ, fiind-că nu este însemnatŭ pe envelopa broşurei.“

N'avemŭ cunoscinţă de acéstă broşură, dér nu cumva reptila din Cluşiu prin rêndurile din urmă ar voi sĕ nu se lăţéscă broşura, ruşinându-se de lecţia ce li-o dă d. Axente şoviniştilorŭ în ce privesce datorinţele patriotice?

Corespondenţa „Gaz. Trans.“

Volnicii solgăbirëescĭ.

Din comitatulŭ Torontalŭ, la 30 Augustŭ n

Onorată Redacţiune! Alegerea de medicŭ în Toraculŭ mare şi mic a fostŭ ficsată pe diua de 28 l. c. Concurenţĭ au fostŭ: Dr. Ioanŭ Popovicĭ, Dr. Hoffman Ignatie, Dr. Nagy Ignatie, Dr. Schiller Frideric, Dr. Mandel Bernat. Aceste douĕ comune curatŭ românescĭ au doritŭ cu orĭ-ce preţŭ sĕ-şĭ aleagă unŭ Doctorŭ nu numai deplinŭ cualificatŭ, ci în interesulŭ lorŭ propriu şi destoinicŭ în vorbirea perfectă a limbei române. Dintre toţĭ concurenţii acéstă cualificaţiune a avut'o singurŭ numai Dr. Ioanŭ Popovicĭ, de presentŭ voluntarŭ şi asistentŭ la unŭ spitalŭ militarŭ din Budapesta. Cu tóte acestea, vice-pretorele, carele a condusŭ alegerea, înţelegêndŭ despre dorinţa ferbinte a poporului şi inteligenţei din Torace, în locŭ sĕ lucre după sentimentulŭ şi dorinţa generală, elŭ ca funcţionarŭ publicŭ, carele trăesce şi-şĭ căpĕtă pita de tóte dilele din munca şi sudórea acestui poporŭ, acelŭ vice-pretore, nu sciu din ce cansideraţiunĭ şi interese, a lucratŭ chiar în contra dorinţei, generale punêndŭ în candidaţiune pe Dr. Hoffman, Nagy şi Schiller, totŭ ómenĭ carĭ nu ne cunoscŭ nicĭ limba, nicĭ obiceiurile. Din acéstă consideraţiune dintre 18 representanţĭ nicĭ unulŭ n'a voitŭ sĕ voteze, afară de notarulŭ din Toraculŭ-mare Petru Dazsu şi Teodorŭ Checi notarŭ în Toraculŭ-micŭ-ambii născuţĭ din mame române şi hră, niţĭ şi astădĭ cu hrană românéscă.

Inteleginţa şi poporulŭ prin părintele Vasile Domşa a insinuatŭ recursŭ contra acestei procederĭ la alegere. Nu dicemŭ nimicŭ de astădată, căcĭ faptulŭ vorbesce de sine, ne ţinemŭ de datorinţa patriotică însĕ a Vĕ anunţa, sĕ se înregistreze şi acéstă procedere îndreptată contra interesului şi dorinţei juste a inteligenţei şi poporului din Torace.

Sentinela.

Raportulŭ generalŭ

alŭ comitetului „Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ“ despre activitatea sa în decursulŭ anului 1889.

(Fine)

Din procesele verbale, luate în conferinţele prescrise ale corpului didacticŭ, subşternute spre revisuire, precum şi din constatările direcţiunii şi ale delegatului sĕu, comitetulŭ a primitŭ convingerea, că tóte puterile didactice, câte au funcţionatŭ la şcóla Asociaţiunii, au fostŭ la loculŭ lorŭ, şi şi-au împlinitŭ datorinţa după-cum se recere; ér din rapórtele speciale ale direcţiunei şi ale delegatului nostru amŭ vĕdutŭ cu plăcere că şcóla nóstră continuă mereu pe calea progresului; acésta o au dovedit în modul celŭ mai eclatantŭ esamenele, atâtŭ cele semestrale câtŭ şi cu deosebire cele dela sfêrşitulŭ anului curentŭ, care s'au ţinutŭ în presenţa unui publicŭ fórte numerosŭ şi a multorŭ părinţĭ veniţĭ din marĭ îndepărtărĭ anume spre acestŭ scopŭ.

Amintimŭ la acestŭ locŭ cu plăcere, că părerile ce le are comitetulŭ despre şcóla Asociaţiunii le împărtĕşesce şi organulŭ de supra-inspecţiune alŭ statului, precum şi impregiurarea, că întemeiatŭ pe aceea, că s'a satisfăcutŭ recerinţelorŭ legi (§ filorŭ 17 şi 103 art. de lege XXXVIII din 1868), comitetulŭ a reclamatŭ la locurile competente recunóscerea dreptului de publicitate pentru şcóla nóstră.

Date mai detaiate cu privire la întocmirea şi mersulŭ şcólei şi alŭ internatului se cuprindŭ în programa, pe care o acludemŭ aicĭ sub 4·/.

În ceea-ce privesce partea economică amintimŭ, că de când s'a luatŭ alimentarea în regiă propriă. s'a realisatŭ, abstrăgêndŭ dela aceea, că elevele au acuma ocasiune a se deprinde în economia casnică, faţă cu trecutŭ, când alimentarea era dată în întreprindere, unŭ câştigŭ considerabilŭ. Câstigulŭ obţinutŭ în decursulŭ anului şcol. 1886/89 d. e. a fostŭ 2009 fl. 87. cr. Comitetulŭ a constatatŭ la timpulŭ sĕu cu plăcere, că meritulŭ în direcţiunea acésta compete d-rei directóră Elena Petraşcu. care a condusŭ alimentarea cu multŭ zelŭ şi circumspecţiune. Din raţiociniulŭ anului şcol. 1888/89, pe timpulŭ dele 1 Iulie 1888 pănă în 7 Iulie 1889, s'a constatatŭ o îmbunĕtăţire faţă cu anii precedenţĭ, folosindu-se în acestŭ anŭ faţă de subvenţiunea preliminată pe 10 lunĭ cu suma de 1377 fl., o subvenţiune numai de 586 fl. 10 cr. pe 12 lunĭ

Acoperirea trebuinţelorŭ curente ale şcólei în decursulŭ anului 1889 a fostŭ fórte multŭ uşurată prin colectele, care au întratŭ spre acestŭ scopŭ. In deosebĭ directorulŭ institutului de creditŭ şi economii „Albina“ şi membru alŭ comitetului, d-lŭ Partenie Cosma, şi-a câştigatŭ multe titlurĭ la recunoscinţa nóstră. Din colecta întreprinsă de domnia sa în decursulŭ anului amintitŭ a intratŭ suma fórte considerabilă de 2727 fl. 59 cr. Totŭ în scopulŭ arĕtatŭ au mai întratŭ: *a)* dela institutulŭ de creditŭ şi economii „Albina“ din Sibiu, pe lăngă suma de 500 fl. menită pentru stipendii, după cum s'a arĕtatŭ la altŭ locŭ, unŭ ajutorŭ totŭ în suma de 500 fl.; *b)* dela instutulŭ de creditŭ şi economii „Ardeléna“ din Orăştiă 50 fl.; *c)* dela însoţirea de anticipaţiunĭ şi creditŭ „Hunedóra“ în Deva 15 fl. Tuturorŭ acestorŭ binevoitorĭ şi binefăcĕtorĭ ai şcólei nóstre, comitetulŭ nu a întêrdiatŭ a le esprima mulţumita sa, despre ceea-ce onorata adunare generală e rugată sĕ ia actŭ.

III. *Administrarea averii Associaţiunii.*

Cu privire la administrarea averii Associaţiunii ne luămŭ voia a aminti, că aceea s'a efeptuitŭ şi în anulŭ de gestiune 1889, pe lângă observarea evidenţei şi a controlei corĕspundĕtóre. Taxele de pe la membri s'au încassatŭ şi în an. acesta în cea mai mare parte pe calea direcţiunilorŭ din despărţĕminte, carĭ, cu puţine escepţiunĭ, n'au pregetatŭ

a'şĭ da totŭ concursulŭ lorŭ pentru obţinerea resultatelorŭ aşteptate.

In legătură sub 5·/. ne permitemŭ a presenta onoratei adunărĭ generale raţiociniulŭ pe anulŭ solarŭ amintitŭ (1889) pregătitŭ, cu respectarea dorinţelorŭ esprimate în adunarea din Făgăraşŭ, ţinută la 27 Augustŭ 1889 şiḑilele următóre, de casarulŭ Associaţiunii, d-lŭ Gerasimŭ Candrea, dimpreună cu unŭ raportŭ specialŭ alŭ acestuia, referitorŭ la raţio ciniu şi la resultatele obţinute.

Din raţiociniu se vede, că în decursulŭ anului 1889 venitele Associaţiunei au atinsŭ suma de 14,211 fl. 11 cr., ér erogaţiunile suma de 12,520 fl. 83 crucerĭ.

Starea averii a fostŭ la 31 Decemvrie 1889 de 132,539 fl. 43 cr., cu 5205 fl. 56 cr. mai multŭ decâtŭ în anulŭ precedentŭ.

Intréga avere administrată de comitetulŭ Associaţiunii a fostŭ la acelaşŭ terminŭ de 132,539 fl. 43 cr.

Suma depositelorŭ a fostŭ la 31 Decemvre 1889 de 3,126 fl. 45 crucerĭ v. a.

Se arată mai departe, că din venitele încassate sub diverse titlurĭ s'au acoperitŭ nu numai trebuinţele bugetare, ci şi o parte însemnată din datoria vechie contrasă la bancă „Albina“, de când cu clădirea şi adaptarea edificiului şcólei de fetiţe cu internatŭ; s'au achitatŭ mai departe spesele avute cu investiţiunĭ şi imposite nouĕ etc.

Comisiunea însărcinată cu revisuirea raţiociniului l'a aflatŭ exactŭ şi în conformitate cu registrele şi documentele justificative.

La cele espuse cu privire la raţiociniu adaugemŭ, că afară de ajutórele amintite sub Nr. II alŭ acestui raportŭ, în decursulŭ anului 1889 a intratŭ la cassa Asociaţiunei suma de 50 fl. din rĕmasulŭ fericitului G. Hangea din Maierŭ, fostŭ ces. şi reg. cancelistŭ în pensiune. Suma acésta ar fi sĕ se foloséscă, conformŭ codicelui la testamentulŭ referitorŭ la numitulŭ rĕmasŭ, ca unŭ micŭ temeiu la înfiinţarea unei reuniunĭ române de sodalĭ, séu de industriă peste totŭ, séu sĕ se déie ca ajutorŭ unei asemenea reuniunĭ esistente; ea se administréză, până la alte disposiţiunĭ, ca depositŭ la cassa Asociaţiunei.

In legătură cu raţiociniulŭ pro 1889 se presentă proiectulŭ de bugetŭ pro 1891 sub 6·/.

IV. *Membrii Associaţiunii.*

Membri ai Associaţiunii au fostŭ în anulŭ 1889, ţinêndŭ contŭ singurŭ numai de aceia, carĭ au solvitŭ taxele la timpŭ: *a)* fundatorĭ 77, *b)* ordinarĭ pe viaţă 148, *c)* ordinarĭ cu taxe anuale 294.

Intre membrii arĕtaţĭ nu se află şi cei însemnaţĭ in lista alăturată sub 7./· ca însinuaţĭ dela adunarea generală dela Făgăraşŭ încóce până la finea anului 1889 şi dela 1 Ianuarie 1890 până la presenta adunare generală.

Dintre membrii Associaţiunii au rĕposatŭ în decursulŭ anului 1889 şi până la acéstă adunare generală, întru câtŭ dispunŭ de datele respective, cei induşĭ în lista alăturată sub 8./·

V. *Biblioteca Associaţiunii.*

Biblioteca Associaţiunii a constatŭ la finea anului 1889, conformŭ raportului actualului bibliotecarŭ, alŭ d-lui Nicolau Toganŭ, d-to 7 Augustŭ a. c. din 1953 opurĭ, 5114 tomurĭ şi 4265 broşurĭ. Sporulŭ a provenitŭ, ca şi în anii precedenţĭ, din donaţiunĭ şi întrărĭ în schimb dela Academia de sciinţe din Budapesta, dela Academia de sciinţe ces. şi reg. din Viena, dela academia română din Bucurescĭ, dela Universitatea săséscă din Sibiiu, dela societatea „Verein für siebenbürgische Landeskunde“ în Sibiiu, dela biblioteca naţională din Florenţa şi Roma.

Vrednice de amintire suntŭ donaţiunile în cărţĭ făcute de preşedintele Associaţiunii domnulŭ George Bariţiŭ şi de d-na Hermina Sentz, vĕduvă după fostulŭ directorŭ alŭ academiei de drepturĭ din Sibiiu şi membru onorarŭ alŭ Assoţiaunii d-lŭ Dr. A. Sentz.

Dintre scrierile periodice au încursŭ gratuitŭ: „Telegrafulŭ românŭ“, „Gazeta Transilv.“, „Luminătorulŭ“, „Biserica şi şcóla“, „Fóia Diecesană“, „Familia“ „Amiculŭ Familiei“, „Preotulŭ românŭ“, „Economia naţională“, „Gazeta poporului“ şi „Pedagogulŭ românŭ“. Inventariulŭ bibliotecii s'a sporitŭ cu 109 esemplare din „Transilvania“, organulŭ Associaţiuniĭ pro 1889.

Ne luămŭ voiă a aminti la acestŭ locŭ, că cu începutulŭ anului curentŭ biblioteca a fostŭ luată în sémă de noulŭ bibliotecarŭ, d-lŭ Nicolau Toganŭ, alesŭ în acéstă funcţiune în adunarea generală din Făgăraşŭ în anulŭ 1889.

VI. *„Transilvania“, organulŭ Associaţiunei.*

„Transilvania“, organulŭ Associaţiunei, a continuatŭ a se eda şi în anulŭ 1889 sub redacţiunea preşedintelui nostru, d-lŭ George Bariţiŭ, după-ce adunarea generală din Abrudŭ din anulŭ 1888 a lăsatŭ neocupatŭ postulŭ de primsecretarŭ, cu care după statute e împreunată şi redactarea acestei foi.

Ca şi în anulŭ 1888 s'a scosŭ „Transilvania“ şi în anulŭ 1889 în 700 de esemplare, din care 570 s'au trimisŭ la membrii Associaţiunei, 2 la prenumeranţĭ, 18 la despărţĕminte, 48 la bibliotecĭ şcolare şi în schimbŭ şi 9 oficióse. Ea s'a trimisŭ gratuitŭ tuturorŭ membrilorŭ, carĭ plătescŭ tacsele regulatŭ.

Cu începerea anului curentŭ, redacţiunea foii a trecutŭ în mânile primŭ-secretarului alesŭ în adunarea generală, ţinută în anulŭ 1889 în Făgăraşŭ, ale domnului prof. semin. Ioanŭ Popescu. Noulŭ redactorŭ urmândŭ în tocmai hotărîrii comitetului din şedinţa dela 21 Decemvre 1889 Nr. prot. 161, a adoptatŭ ortografia Academiei române şi a scosŭ şi continuă a scóte fóia în formatŭ 8⁰ mare, purtândŭ fiă-care numĕrŭ învĕlişŭ. Şi după schimbarea indigitată întêmplată în redacţiune fóia continuă a se ţinea la înălţimea timpului şi a chemărei sale, servindŭ şi ea în realisarea scopurilorŭ Associaţiunii, carĭ suntŭ literatura şi cultura nóstră naţională.

VII *Despărţĕmintele Associaţiunii.*

Cu privire la despărţĕmintele Associaţiunii îesemnămŭ cu plăcere, că afară de celŭ din Gherla, din Şomcuta mare, din Bistriţa, Sighişóra şi Mediaşŭ, (cele 3 din urmă nicĭ nu funcţionéză) în tóte s'a desvoltatŭ o activitate îmbucurătóre întru promovarea scopurilorŭ Associaţiunii, care suntŭ literatura şi cultura naţională, cele mai înalte interese, ce le avemŭ, şi e îndreptăţită speranţa, că interesarea acésta îmbucurătóre va cresce din anŭ în anŭ.

Ce privesce proiectulŭ pentru o nouă împărţire a teritoriului Associaţiunii, starea lucrului o amŭ îndigitatŭ sub pt. I. alŭ acestui raportŭ.

VIII.

Supunêndŭ raportulŭ acesta apreţiării onoratei adunărĭ generale în legătură cu aclusele: 1. raţiociniulŭ pro 1889 împreună cu raportulŭ cassarului; 2. bugetulŭ pro 1891; 3. consemnarea membrilorŭ nou-însinuaţĭ; 4. consemnarea celorŭ ajutoraţĭ prin stipendii; 5. consemnarea celorŭ rĕposaţĭ dintre membrii Associaţiunii; 6. raportulŭ comitetului privitorŭ la o arondare nouă a despărţĕmintelorŭ Associaţiunii în legătură cu unŭ proiectŭ de arondare; 7. raportulŭ comitetului relativŭ la miia de florinĭ, votată în scopulŭ înavuţirii literaturii poporale române; 8. programa IV. a şcólei de fete a Associaţiunii, adunarea generală sĕ binevoéscă: *a)* a da comitetului absolutorulŭ pentru activitatea lui din 1889; *b)* a aproba bugetulŭ propusŭ pro 1891; *c)* a declara de membri pe cei consemnaţĭ în lista presentată; *d)* a face amintirea obicĭnuită pentru membrii rĕposaţĭ; *e)* a lua la cunoscinţă raportulŭ comitetului şi proiectulŭ aceluia relativŭ la o nouă arondare a despărţĕmintelorŭ Associaţiunii; *f)* a se pronunţa în meritŭ asupra vederilorŭ cuprinse în raportulŭ comitetului relativŭ la miia de florinĭ, votată pentru înavuţirea literaturii poporale române; *g)* a întregi comitetulŭ prin alegerea unui membru ordinarŭ pe periodulŭ 1890—1893.

Din şedinţa comitetului Associaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ, ţinută în Sibiiu, la 12 Augustŭ 1890.

G. Bariţiŭ m. p. preşedinte. Dr. **Ioanŭ Crişianŭ** m. p. secretarŭ alu II-lea.

Literatură.

Din editura librăriei *Enric Zeidner* din Braşovŭ au apărutŭ următórele **cărţĭ didactice:**

1. **Noulŭ Abcdarŭ ilustratŭ** întocmitŭ pe basa cuvintelorŭ normale, însoţitŭ de unŭ *conductorŭ practicŭ, de Dometiu Dogarŭ, directorŭ* şi *învĕţătorĭŭ* la şcóla capitală română gr. or. dela biserica Sf. Adormirĭ din Satulungŭ alŭ Săcelelorŭ.

Partea I pentru anulŭ 1-iu de şcólă.

Partea II pentru anulŭ alŭ 2-lea de şcólă.

2 **Carte de cetire** ilustrată pentru şcólele primare române, prelucrată după mai mulţĭ autorĭ, de G. Zaharia, învĕţătorŭ.

Partea I pentru anulŭ alŭ 3-lea de şcólă.

Partea II pentru anulŭ alŭ 4-lea de şcólă.

Tóte aceste manuale suntŭ lucrate pe basa unei esperienţe îndelungate şi în conformitate cu gradulŭ de desvoltare alŭ elevilorŭ, pentru carĭ se atrage *atenţiunea d-lorŭ învĕţăţorĭ.*

Insciinţare.

La şcólele medii rom. gr. or. din Braşovŭ (gimnasiu, şcóla reală inferióră şi şcóla comercială) anulŭ şcol. 1890—91 se va începe cu 1 Septemvre st. v. 1890. Esamenele de repetiţiune şi esamenele de primire pentru clasa I gimnasială şi cl. I reală se vorŭ face în 30—31 Augustŭ st. v., ér înscrierea şcolarilorŭ va urma în 31 Augustŭ şi 1 Septemvre st. v. pe lângă condiţiunile următóre:

1. Pentru a fi primiţĭ în clasa I gimnasială séu reală, şcolarii trebue sĕ fiă trecuţĭ de 9 anĭ şi sĕ presenteze testimoniu de 4 clase primare absolvate cu succesŭ, atestatŭ de botezŭ şi certificatŭ de vaccinare séu revaccinare, adecă că suntŭ altoiţĭ odată séu şi de a 2-a óră. Cei ce nu potŭ produce testimoniu scolasticŭ despre 4 clase primare, vorŭ avea sĕ dovedéscă prin esamenŭ, că posedŭ cunoscinţele, ce se potŭ câştiga în acele 4 clase; ér aceia, carĭ vorŭ produce testimoniulŭ recerutŭ, se vorŭ esamina numai din gramatica limbei române şi din aritmetică. Dela acestŭ esamenŭ suntŭ dispensaţĭ aceia, carĭ au absolvatŭ anulŭ precedentŭ la şcólele centrale rom. gr. or. de aicĭ. In I. clasă gimn. nu se potŭ înscrie mai mulţĭ de 60 şcolarĭ.

— Şcolarii, carĭ vorŭ sĕ între în cl. I comercială, trebue sĕ fi absolvatŭ cu succesŭ 4 cl. gimnasiale, reale séu civile. La casŭ, că n'ar putea produce testimoniu, că au absolvatŭ aceste clase, vorŭ avea sĕ dovedéscă prin esamenŭ cunoscinţele recerute.

2. Şcolarii, cari vinŭ dela alte institute, pentru a fi inmatriculaţĭ în alte clase, au sĕ presinte testimoniulŭ de clasa absolvată în anulŭ şcol. 1889—90, testimoniu de botezŭ, şi cei ce n'au împlinitŭ 14 anĭ, certificatŭ de revaccinare. Şcolarii, carĭ au absolvatŭ anulŭ şcol. precedentŭ la şcólele nóstre, nu trebue sĕ producă aceste documente.

3. Didactrulŭ (taxa şcolară) se plătesce la inmatriculare séu întregŭ séu celŭ puţinŭ jumĕtate şi anume: pentru şcolarii românĭ de confesiune gr. or. séu gr. cat. din gimnasiulŭ inferiorŭ şi din şcóla reală inferióră 7 fl. 30 cr. v. a. pe anŭ, éră pentru cei din gimnasiulŭ superiorŭ şi şcóla comercială 11 fl. 50 cr. v. a. pe anŭ. Şcolarii de altă confesiune au sĕ plătéscă didactru de 4 orĭ mai mare. — Cei ce se inmatriculéză de prima óră la aceste scolĭ plătescŭ odată pentru tot-déuna 2 fl. v. a. ca taxă de primire.

4. De didactru se potŭ dispensa numai acei şcolarĭ, carĭ vorŭ cere acésta în scrisŭ şi vorŭ dovedi, că ei séu părinţii lorŭ suntŭ cu totulŭ lipsiţĭ de mijlóce materiale şi că au absolvatŭ anulŭ precedentŭ cu calcululŭ generalŭ celŭ puţinŭ „*bine*“ şi cu purtarea morală „*bună*“. Cererile pentru dispensare împreună cu atestatele necesare se vorŭ înainta subscrisei direcţiunĭ până'n 15 Sept. st. v. Pentru semestrulŭ primŭ nu se dispenséză de didactru acei şcolarĭ, carĭ suntŭ obligaţĭ a plăti taxa de primire.

Braşovŭ, 16 Augustŭ st. v. 1890.

Direcţiunea şcólelorŭ medii rom. gr. or.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Subscrişii ţinêndu şĭ de datorinţă a aduce la cunosciuţa onoratului publicŭ resultatulŭ petrecerei arangiate la 3 Aug. a. c. întru folosulŭ scólei gr. cat. din Cenade, îşĭ iau libertatea a vĕ ruga sĕ binevoiţĭ a da locŭ în colónele preţuitei „Gazete“ dărei de sémă ce urméză:

Suma totală a banilorŭ, incurşĭ cu ocasiunea petrecerei şi după aceea a fostŭ de 97 fl. 80 cr., care sumă s'a încassatŭ dela următorii contribuenţĭ: On. D-nĭ: Vasilie Suciu, Cergău micŭ 1 fl. 50 cr., Aronŭ Deacŭ, Blaşiu 3 fl., Petru Solomonŭ, Blaşiu 3 fl., Ioanŭ Orga, Blaşiu 1 fl., Art. Lupanŭ, Blaşiu 1 fl. 50 cr., Leopold Heizicoviciu Blaşiu 3 fl., Spectabilii D-nĭ: Nicolae Moldovanŭ, Blaşiu 2 fl. 60 cr., Simonfi Alajos 2 fl., Pongrácz Géza 2 fl., Virgilŭ Brênduşianu 1 fl. 50 cr., Stimaţii D-nĭ Marton Samuel, Cenade 2 fl., Nusbaum Iosef, Cenade 2 fl., Nusbaum Eduard 1 fl. 50 cr., Ioanŭ Istadie, Cenade 2 fl., Nicolae Agerbicianu, Cenade 2 fl., Osica Barbu, Cenade 2 fl., Nicolae Olariu, Cenade 1 fl. 50 cr., Ilie Popa, Cenade 1 fl. 50 cr., M. On. D-nŭ Georgiu Bărbatŭ, Blaşiu 5 fl., On. D-nĭ Basiliu Turcu, Blaşiu 5 fl., Simeonŭ Moldovanŭ, Cergău micŭ 2 fl, Ioanŭ Deacŭ, Roşia 2 fl., Basiliu Lupescu, Roşia 2 fl., Vasilie Munteanu, Roşia 2 fl., Filipŭ Pojaru, Coşlariu 1 fl. 50 cr., Ioanŭ Trifu, Tĕunĭ 2 fl., St. D-nĭ A. Trifanŭ Blaşiu 1 fl., Popa Culiţa, Sântimbru 1 fl. 50 cr., Simeonŭ Marcu 80 cr., şi Ioanŭ Patachi, Dumitra 80 cr., On. D-ne S. Neagoe, Broscenĭ 1 fl. 50 cr., Ana Czicheli, Cergău micŭ 1 fl. 50 cr., N. Petruţa, Tĕunĭ 1 fl. On. D-nĭ Ioanŭ Popŭ, Draşovŭ 1 fl. 50 cr., Nicolau Puianu, Lupu 2 fl.

Aronŭ Domşa, Şeica-mare 2 fl., Filipŭ Docolinŭ, Micăsasa 2 fl., Basiliu Dancu, Ţapu 1 fl. 50 cr., Crucianu Mărgineanu, Cenade 1 fl. 50 cr., Nicolae Hulea, Haşagŭ 2 fl., Michaelŭ Denghelŭ, Cenade 1 fl., Neagoe Alesandru, Buia 1 fl. 50 cr., St. d-nĭ Iohanŭ Andreşi Cergău micŭ 1 fl. 50 cr., Veres Ferencz, Cergău micŭ 1 fl. 50 cr., Ioanŭ Demianŭ, Roşia 1 fl., Aritonŭ Popŭ, Tĕunĭ 80 cr., Iohanŭ Ehrman, Cenade 1 fl., On. d-nĭ Tuzson Gyárfás, Cenade 3 fl., Dobaly, Zsigmond, Roşia 2 fl., Gàlfi Istfán 2 fl., Elekes Sándor, Roşia 1 fl.; d-nii Iacobŭ Munteanu Cenade 80 cr., Puskás Adolf, Cenade 1 fl. şi d-na Paulina Harşianu, Cenade 2 fl. v. a. Subtragêndu-se din suma de 97 fl. 80 cr. v. a. spesele arangiărei, carĭ au fostŭ 41 fl. 30 cr., resultă venitulŭ curatŭ 56 fl. 50 cr. v. a.

Dreptŭ aceea, considerândŭ, că petrecerea pe lângă acestŭ frumosŭ venitŭ materialŭ a avutŭ şi folosulŭ acela moralŭ, că fiindŭ cercetată de unŭ publicŭ numerosŭ de deosebite naţionalităţĭ şi confesiunĭ, a decursŭ cu însufleţire şi în armoniă până la revĕrsatulŭ ḑilei următóre; considerândŭ, că cu câtŭ astăḑĭ amicii cei adevĕraţĭ ai causei şcolare suntŭ mai rarĭ, cu atâta stima şi recunoscinţa nóstră către dênşii trebue sĕ fiă mai mare, mai profundă, — subscrişii în numele comitetului arangiatorŭ şi în numele poporului gr. cat. din Cenade, ne permitemŭ a esprima cea mai sinceră şi cordială mulţămită tuturorŭ Prea Stimatelorŭ dómne şi Generoşilorŭ domnĭ, carĭ au binevoitŭ a concurge şi a contribui cu plăcere la realisarea unui scopŭ sfântŭ şi salutarŭ.

Cenade la 20/8 1890.

George Bărbatŭ, preşed. Aureliu Harşianu, secretarŭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 3 Septemvre st. n. 1890.

	Cump.	Vênd
Bancnote românescĭ	8.76	8.82
Argintŭ românescŭ	8 70	8.76
Napoleon-d'orĭ	8.79	8.83
Lire turcescĭ	10.15	10.20
Imperialĭ	9.12	9.17
Galbinĭ	5.20	5.25
Scris. fonc. „Albina“ 6⁰/₀	101.—	—.—
„ „ „ 5⁰/₀	99.50	—.—
Ruble rusescĭ	135.—	136.—
Mărcĭ germane	—.—	—.—

Discontulŭ 6—[illegible]⁰/₀ pe anŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 2 Septemvre st. n. 1890.

Renta de aurŭ 4⁰/₀	100.95
Renta de hârtiă 5⁰/₀	99.25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	110.—
dto argintŭ	96.90
ostŭ ungare (3-a emisiune)	109.50
Bonurĭ rurale ungare	89 20
Bonurĭ croato-slavone	104.25
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	137.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	127.25
Renta de hârtiă austriacă	88.05
Renta de argintŭ austriacă	89.55
Renta de aurŭ austriacă	105.55
Losurĭ din 1860	138.25
Acţiunile băncei austro-ungare	969.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	352.50
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	308.—
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.30
Napoleon-d'orĭ	8.82
Mărcĭ 100 împ. germane	54.57½
Londra 10 Livres sterlinge	111 05

Editorŭ şi redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḍiarulŭ nostru până acuma.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei", precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Szám 1438—1890 tkvi. 416,1—1

Arverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiroság mint telekkönyvi hatoság közhirré teszi, hogy Also Venecze gr. kelᵗ. iskola alap végrehajtatónak Grid község végrehajtást szenvedö elleni 221 frt. 30 kr. tökekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a brassoi kir törvényszék a fogarasi kir. járásbiroság területén lévö Grid községben fekvö a Gridi 294 szám tjkvben foglalt:

104	hr. sz. ingatlan	160	frt.	6468/1	hr. sz. ingatlan	77	frt.
444	„ „ „	160	„	7246	„ „ „	81	„
4129	„ „ „	5	„	7354	„ „ „	1	„
4870/1	„ „ „	15	„	9694	„ „ „	81	„
4871	„ „ „	1	„				

elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az *1890 évi October hó 2-ik napján délelött 10 órakor* Grid község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozok tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi: LX t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ban kijelöltóvadék képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biroságnál elöleges elhelyezéséröl kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras 1890 évi Május hó 3-án.

A fogarasi kir. járásbiroság mint telekkönyvi hatóság.

Sosirea și plecarea trenurilorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta

Trenulŭ de persóne: 10 óre 32 minute séra.
Trenulŭ acceleratŭ: 2 óre 43 minute după amédĭ.
Trenulŭ omnibus: 4 óre diminéța.

2. Dela Brașovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ de persóne: 5 óre 30 minute diminéța.
Trenulŭ acceleratŭ: 2 óre 33 minute după amédĭ.
Trenŭ de mărfurĭ cu vagóne de persóne: 12 óre 23 min. după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne: 5 óre 20 minute diminéța.
Trenulŭ acceleratŭ: 2 óre 23 minute după amédĭ.
Trenulŭ omnibus: 10 óre 31 minute séra.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1890.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ acceleratŭ	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.29	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.58
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mezö-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca			4.54	4.03
Bucia			5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana			6.38	5.49
Aghiriș			6.59	6.11
Ghirbĕu			7.11	6.28
Nădĕșel	5.49	Trenŭ de pers	7.24	6.44
Clușiu	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11 23	8.11	8.55
Ghiriș	7.31	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra		1.25	9 56	11.27
Vințulŭ de susŭ		1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiușŭ	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunelŭ		2.49	11.20	1.54
Blașiu	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa		3.33	12.04	2.49
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediașŭ	10.07		12.39	3.46
Elisabetopole	10.30		1.08	4.27
Sighișóra	11.06		1.50	5.39
Hașfalĕu	11.22		2.06	6.03
Homorodŭ	12.37		3.20	7.51
Augustinŭ			3.56	8.36
Apața	1.26		4.19	9.10
Feldióra	1.47		4.44	9.44
Brașovŭ	2.23		5.20	10.31
	2.33		5.30	
Timișŭ	3.15		6.14	11.23
Predealŭ	3.47		6.45	12.08
Bucuresci	9.30		11 35	

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de pers.	Trenu acceleratŭ.	Tren de persóne
Bucuresci	7.55			4.45
Predealŭ	1.08		4.10	9.12
Timișŭ	1.37		4.50	9.41
Brașovŭ	2.13		5.50	10.17
	2.43	4.—		10.32
Feldióra	3.12	4.44		11.04
Apața	3.32	5.20		11.30
Augustinŭ	3.47	5.47		11.51
Homorodŭ	4 20	6.35		12.27
Hașfalĕu	5.25	8.12		1.35
Sighișóra	5.45	8.47		1.59
Elisabetopole	6.12	9.29		2.32
Mediașŭ	6.33	10.10		2.59
Copșa mică	6.46	10.32		3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa		11.01	12.04	3.38
Blașiu	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunelŭ		11.52	12.44	4.14
Teiușŭ	7.51	12.23	1.06	4.36
	7.58	1.23	1.30	5.06
Aiudŭ	8.15	1.50	1.54	5.24
Vințulŭ de susŭ		2.20	2.16	5.45
Uióra		2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghirișu	9.16	3.33	3.15	6.42
Apahida		5.—	4.32	7.52
Clușiu	10.36	5.28	4.53	8.10
	10.48	6.05	5.30	8.30
Nădășelŭ		6.26	5.48	8.50
Ghîrbău		6.42		9.05
Aghireșŭ		6.58	6.11	9.19
Stana		7.24		9.43
B. Huiedin	12.01	7.47	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.27	7.12	10.41
Bucia		8.49		10.56
Bratca		9.08		11.13
Rév	1.10	9.28	7.51	11.32
Mezö-Telegd	1.36	10.04	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	10.41	8.42	12.41
	2.08	11.06	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	1.19	10.09	3.03
Szolnok	5 11	3.31	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.35	1.55	8.15
	8.40	6.50	2.25	10.40
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ acceleratŭ.	Trenŭ de pers.	Trenu de pers.
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Aradŭ	8.10	3.50	5.27
	Trenŭ omnibus 2.20	4.10	5.50
Glogovațŭ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	6.23
Paulișŭ	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6.52
Conop		5.38	7.17
Bĕrzava		5.53	7.33
Soborșinŭ		6.15	8.20
Zamŭ		6.58	8.49
Gurasad.		7.22	9.16
Ilia		7.38	9.32
Branicica		7.54	9.51
Deva		8.14	10.18
Simeria (Piski)		8.43	10.44
Orăștia		9.12	11.14
Șibotŭ		9.34	11.39
Vințulŭ de josŭ		9.56	12.05
Alba-Iulia		10.17	12.26
Teiușŭ		10.44	12.58

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ acceleratŭ.	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Teiușŭ		12.59	4.51
Alba-Iulia		1.39	5.27
Vințulŭ de josŭ		1.56	5.44
Șibotŭ		2.23	6.06
Orăștia		2.49	6.28
Simeria (Piski)		3.37	7.10
Deva		3.53	7.26
Branicica		4.18	7.48
Ilia		4.43	8.10
Gurasada		4.53	8.21
Zamŭ		5.21	8.48
Soborșinŭ		5.56	9.17
Bĕrzava		6.46	9.54
Conopŭ		7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Paulișu	Trenŭ omnibus 6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaț	6.53	8.26	11.27
Aradŭ	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Copșa-mică—Sibiiu

	Tr. de p.	T. de p.	Tr. om.
Copșa-mică	4.05	10.47	7.10
Șeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneșŭ	5.16	11.58	8.27
	5.47	12.29	8.59
Ocna			
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu-Copșa-mică

	Tr. omn.	Tr. de p.	Tr. de p.
Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneșŭ	8.30	5.25	10.40
Șeica mare	9.05	5.55	11.10
Copșa-mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea-Oșorheiu Reghinulŭ săsescŭ

	Tr. de p.	Tr. de p.	Tr. omn.
Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheța	3.25	8.50	3.29
Ludoșŭ	3.46	9.11	4.06
M.-Bogata	3.56	9.20	4.15
Iernutŭ	4.33	9.57	4.54
Sânpaulŭ	4.48	10.12	5.10
Miraștĕu	5.11	10.35	5.34
Oșorheiu	5.30	10.54	5.35
	5.50	4.58	
Reghinul-săs.	7.26	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oșorheiu-Cucerdea

	Tr. omn.	Tr. de p.	Tr. de p.
Reghinul-săs.		8.25	8.—
Oșorheiu		10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Miraștĕu	7.44	6.14	10.39
Sânpaulŭ	8.07	6.37	11.02
Iernutŭ	8.29	6.58	11.23
M. Bogata	9.02	7.28	11.53
Ludoșŭ	9.35	7.41	12.06
Cheța	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski)-Petroșeni

	T. d. p.	T. omn.	T. omn.
Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Hațegŭ	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	10.37	2.51	7.03
Banița	11.26	3.30	7.43
Petroșeni	12.—	4.02	8.15

Petroșeni-Simeria (Piski)

	T. omn.	T. omn.	T. omn
Petroșeni	6.05	10.42	4.03
Banița	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	11.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Hațegŭ	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2.09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Aradŭ—Timișóra

	T. omn.	T. omn.
Aradu	6.18	4.18
Aradulŭ nou	6.40	4.40
Németh-Ságh	7.05	5.05
Vinga	7.33	5.33
Orczifalva	7.56	5.50
Merczifalva	8.14	6.06
Timișóra	9.04	6.50

Timișóra—Aradŭ

	T. omn.	T. omn.
Timișóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradulŭ nou	9.09	3.41
Aradŭ	9.25	3.55

Simeria (Piski)-Uniед.

	Tr. omn.
Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Uniedóra	4.50

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda—Ghirișŭ

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghirișŭ	6.25	10.—	3.—	8.40

Unied.-Simeria (Piski).

Uniedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria	10.10

Murĕșŭ-Ludoșŭ-Bistrița

	T. omn.
Murĕșŭ-Ludoșŭ	4.—
Țagŭ-Budatelecŭ	6.48
Bistrița	9.59

Bistrița-Murĕșŭ-Ludoșŭ

	T. omn.
Bistrița	1.16
Țagŭ-Budatelecŭ	4.50
Murĕșŭ-Ludoșŭ	7.21

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	5.—	11.25
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	8.40	2.45
Sighișórá	10.52	5.28

Nota: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU Brașov.